

Izhaja vsako sredo
in petek zjutraj.
Stane za celo leto 15 L
» » pol leta 8 »
» » četrt leta 4 »
Za inozemstvo
celo leto lir 40.
Na naročila brez do
poslane naročnine se
ne moremo ozirati.
Odgovorni urednik:
Polde Kemperle.

GORIŠKA STRAŽA

Št. 72

V Gorici, v petek 21. septembra 1928

Leto XI.

Nejrankirana pisma so
ne sprejemajo. Oglas
se računajo po dogo
voru in se plačajo v
naprej. — List izdaja
konsorcij »Gor. Stra-
že«. — Tisk Katoliško
tiskarna v Gorici, Bi-
va Piazzetta št. 18.
Uprava in uredništvo,
ulica Mameli št. 3.
St. pošl. tek. rač. 11/1147.
Telef. int. št. 302.

Častna obletnica.

Minilo je osemdeset let od dneva, ko je postal slovenski kmet pravni lastnik zemlje, ki jo je obdeloval. V zgodovini naših dežel se je izvršil s tem globok prevrat. Kmetske tlačanske množice, ki so bile do tedaj le predmet v rokah tujega plemstva, so stopile na pozorišče gospodarskega in političnega življenja. Kmet je začutil pod nogami svojo zemljo in je začel na lastnem posestvu po svoji volji in preudarnosti gospodariti.

Zgodovina zemljiške odveze je taka: Po marčni revoluciji se je sestal državni zbor v juliju l. 1848. na Dunaju. Med prvimi predlogi je bil zakonski načrt o osvobojenju kmetiškega stanu ter odkup flake in desetine. Stavil ga je dne 26. julija 1848. najmlajši poslanec v zbornici H. Kudlich, sam sin premožnega kmeta. Kudlichov predlog so podprli vsi poslanci iz dežel s pretežno kmetiškim prebivalstvom in 7. septembra 1848. je zakonski načrt postal zakon. Po tem zakonu je postala zemlja last kmetov. Tlaka in desetina sta bili odpravljena. Grajščaki in zemljiški gospodje so dobili odškodnino, ki jo je plačala deloma država, deloma pa kmetje. 40 let so kmetje plačevali zemljo, da je postala čisto njihova last.

Na Goriškem se je zvršila zemljiška odveza mirno in v popolnem redu. Grofje tolminski, gospodje

kanalski, kraški grofje Petači, vipavski Lanthieriji, devinski gospodje in drugi so oddali zemljo kmetom. Za to so dobili od države odškodnino, kmetje pa so še dolga leta v obliki posebnega davka plačevali prispevek za zemljiško odvezo. Toda to so rade volje storili. Saj so postali gospodarji zemlje, ki so jo obdelovali in so postali pred zakonom enakopravni državljani.

Z letom 1848. začenja naše kmečko gospodarstvo napredovati. Kmet je začel zemljo bolj intenzivno obdelovati, izpopolnil je živinorejo, začel izbirati in gojiti primerne vrste trte in sadja, se polagoma prilagojeval trgu. Vzporedno s tem gospodarskim napredkom je rastla izobrazba, po vaseh so kmetje zidali šole in širila se je tudi zavest skupnosti. Ko so v letih 1870.—90. pritiskala draginja in ujme, je naš kmet že bil dovolj zrel in sposoben, da je s pomočjo zadrug rešil svojo zemljo iz rok oderuhov. Spet se je utrdil na svoji zemlji in jo ohranil.

V sedanjih dneh naj gre naša misel nazaj k našim dedom, ki so leta 1848. z velikim veseljem in upanjem začeli na naših posestvih samostojno gospodariti. Tudi mi se držimo te zemlje, ki je bila in bo našemu kmetu dobra rednica, morada borna, a vedno zvesta.

O zborovanju evropskih narodnih manjšin.

(Piše poslanec dr. Besednjak.)

Letošnji četrti kongres v Ženevi pomeni jasen napredek v manjšinskem gibanju Evrope. Število zastopanih narodnosti se je pomnožilo z dvema slovanskima narodoma, in sicer z Bolgari iz Dobrudže in z Ukrajinci iz Poljske in Romunije. Posebno važen je pristop Ukrajincev iz Poljske, ki štejejo nad 6 milijonov duš. Od ostalih Slovanov so prisostvovali odposlanci Rusov iz Estonske in Poljske, Slovenci in Hrvati iz Italije, Čehi in Slovenci iz Avstrije ter Belorusi iz Poljske. Lužiški Srbi in Poljaki iz Nemčije so bili letos odsotni, ker so v sporu z vodstvom kongresa. Iz narodne solidarnosti so se jim priključile vse poljske manjšine v ostalih državah vzhodne Evrope. Kljub temu so pa te manjšine zborovanje pozdravile in mu želele uspeha. Najmočnejše zastopstvo so imeli kakor vedno tudi letos seveda Nemci, ki so poslali v Švico manjšinske voditelje iz osmero držav: iz Poljske, Estonske, Litvanske, Češko-Slovaške, Italije, Jugoslavije, Mažarske in Romunije. Mažari so sodelovali na kongresu z vsemi svojimi manjšinami: iz Češko-Slovaške, Jugoslavije in Romunije. Posebno živahno se udeležujejo Židje, ki vnašajo v delo kongresa praktičen duh svojega plemena. V Ženevi so bile zastopane njihove manjšine iz Poljske, Češko-Slovaške, Romunije, Letske in Litvanske. S svojim južnim, ognjevitim temperamentom bodejo v oči Katalonci iz Španije, ki so poslali letos iz Barcelone dva zastopnika.

Že ta pestra mešanica narodov najrazličnejše duševnosti in omike je zanimiva in za vsakega vdeležen-

ca poučna. Ker žive manjšine Evrope v državah z različnimi političnimi, kulturnimi in gospodarskimi razmerami, je često prav težko do ločiti kongresom program, ki bi odgovarjal potrebam in težnjam vseh manjšin. Vodstvo mora imeti mnogo preudarnosti in prožnosti, da ustvari med manjšinami skupnost, brez katere bi kongresi ne mogli obstati.

Izjava Ukrajincev.

Radi označenih težav je kongres šele letos, torej v četrtem letu svojega obstoja mogel sprejeti načela in pravila, na podlagi katerih se zbirajo organizirane narodne manjšine k skupnemu delu na vsakoletna zborovanja. Cilj manjšinskih kongresov je izražen v prvem členu, kjer je rečeno, da se shajajo manjšine na mednarodnih zborovanjih radi tega, da »bi dosegle, učvrstile in pospeševale svobodo svojega narodno-kulturnega razvoja v okviru obstoječih držav« in izpričale pri tem vzajemnost, ki družijo organizirane evropske narodne manjšine v delovno enoto.

Manjšinski kongresi morajo služiti sporazumu med narodi, zblizanju njihovih kultur in s tem miru Evrope. Pri tem je vsaka obravnava vprašanj, ki se tičejo spremembe obstoječih državnih mej, izključena.

Ta načela so vsi prisotni odposlanci sprejeli z enodušnim odobravanjem in tudi Ukrajinci, najbolj bojevita in nemirna skupina na kongresu, so zanje glasovali. Pri tem je pa zastopnik Ukrajincev mislil, da sme in mora izraziti obnem nekak pravni pridržek; pre-

bral je v imenu ukrajinske manjšine na Poljskem nastopno izjavo:

»Kot zastopniki onega dela ukrajinskega ljudstva, ki je prišel pod poljsko oblast, izjavljamo sledeče: Ukrajinski narod živi s 40 milijoni duš na strnjemem ozemlju v vzhodni Evropi. V pokrajinah, ki so pripadale prej ruskemu carstvu, je ustanovilo ukrajinsko ljudstvo leta 1917., v krajih, spadajočim prej k avstro-ogrski monarhiji, pa leta 1918. lastno neodvisno državo.

S silo orožja so z ene strani Rusi, z druge strani Poljaki in Romuni to državo napadli in jo vsled svoje premoči premagali. Ozemlje ukrajinske države so si zmagovalci med seboj razdelili. To nasilje, storjeno ukrajinskemu ljudstvu, so zmagovite države zapadnih velesil svečano potrdile in sprejele s tem odgovornost za nove državne meje po vojni. Mi, predstavniki ukrajinskega ljudstva, izjavljamo, da je ukrajinsko ljudstvo z vključitvijo v tuja državna telesa nezadovoljno. V nobeni državi, v kateri danes ukrajinsko ljudstvo proti svoji volji živi, ne tvori narodne manjšine, temveč je povsod, kjer strnjeno prebiva, ogromna večina prebivalstva.

Ker je pa svoboda kulturnega razvoja, ta glavni smoter delovanja manjšinskega kongresa, ukrajinskemu ljudstvu celo v okviru tujih držav zabranjena, smo se odločili, da prisostvujemo delu kongresa.

Pri tem pa izjavljamo izrecno, da se pri vstopu v kongres organiziranih manjšin nikakor ne mislimo odpovedati navedenim našim stremljenjem.

Ta pravi pridržek Ukrajincev, ki je naperjen proti sovjetski Rusiji, Poljski in Romuniji, je vzbudil na zborovanju precejšnjo pozornost in dr. Wilfan ga je javno in odločno zavrnil, ker ne odgovarja duhu in programu manjšinskih kongresov. Tudi zastopnik Ukrajincev iz Romunije se je zavaroval proti izjavi svojih krvnih bratov iz Poljske in vzkliknil ob odobravanju vsega zbora, da manjšine niso prišle v Ženevo, da bi podirale, temveč da vrše pozitivno delo. »Ako bi hoteli podirati, bi bili ostali doma.«

Manjšine in Zveza narodov.

Popolna in vsestranska enotnost je zavladala na zborovanju, ko je prišla na dnevni red razprava o manjšinah in Zvezi narodov. Kakor smo že večkrat napisali, je dobila večina narodnih manjšin v Evropi v mirovni pogodbi gotove pravice, nad katerimi mora čuvati Zveza narodov. Zagotovljene so jim v glavnem narodne šole in prostora raba materinega jezika v javnosti. Manjšine v Italiji nimajo take mednarodne zaščite. Kar bomo v naslednjem povedali, se zato ne tiče neposredno naše manjšine, a je vendar važno tudi za nas, ki zasledujemo splošen manjšinski pokret v Evropi.

Manjšine, ki smo jih gori omenili, se pritožujejo, da se Zveza narodov zanje ne briga. Pritožbe, nastavljene na Društvo narodov, ostajajo brez odgovora. Manjšinski odsek v Ženevi, sestojč iz zvezinih uradnikov, pritožbe samo vpiše v protokol in izroči izvršilnemu odboru ali svetu Zveze narodov, kjer imajo prvo besedo zastopniki velesil, ki načelno ne marajo razpravljati o kočljivem vprašanju manjš-

šin. Ako se noben zastopnik držav ne oglasi in zahteva, da svet o pritožbi razpravlja in sklepa, roma spis po pravilniku Zveze spet v arhiv in tam zaspi. Te prakse se drži Zveza narodov načrtoma že od početka svojega obstanka, to je več kot 8 let, kar vzbuja seve med manjšinami hudo nevoljo.

Odposlanec južno-ameriške države Brazilije Mello-Franco je šel celo tako daleč, da je v svetu Zveze narodov zagovarjal načelo, da je mednarodna zaščita manjšin samo začasna in prehodna, ker se morajo manjšine polagoma zlitii in narodnost državne večine. Shčno stališče je zastopal nedavno grški državnik Politis, ko je zavračal pritožbo albanske manjšine iz Grčije.

Nova neprijetnost je nastala letos, ko se je izpraznilo mesto načelnika manjšinskega odseka pri Zvezi narodov, kjer je uradoval dotedaj Anglež Colban. Najprej so hoteli imenovati za naslednika nekoga Švicarja, potem se je pa oglašila Španija in zahtevala, naj dobi to mesto gospod Agvir de Curzer, zaupnik španske vlade in njen uradnik v zunanjem ministrstvu. Ker španska vlada ne priznava v lastni državi narodnih manjšin in njihovih pravic, je nastalo med manjšinami Evrope — nas, kakor rečeno, se stvar ne tiče — hudo ogorčenje proti kandidaturi Agvirja de Curzerja.

Proti vsem naštetim težavam in neprilikam predlagajo manjšinski kongresi in druge mednarodne organizacije (Interparlamentarna unija, Mednarodna zveza društev za Zvezo narodov itd.), različne pripomočke. Ena izmed glavnih zahtev je ta, da se ustanovi pri Zvezi narodov stalni manjšinski odbor, sestojč po večini iz politikov, ki naj imajo oblast, samostojno proučevati položaj manjšin in staviti svetu potrebne predloge.

Naš kongres je pa sklenil letos resolucijo nastopne vsebine:

Četrti kongres evropskih narodnih manjšin priznava, da je Zveza narodov v svojem početku vzela kot najvišja mednarodna avtoriteta gotovo najmanjšo mero manjšinskih pravic pod svojo zaščito.

Kongres misli, da od Zveze narodov sprejeta jamstva ne pomenijo konec, ampak prvi začetek mednarodnih ukrepov, ki naj olajšajo sporazum med narodnostmi v posameznih državah in ustvarijo ozračje zaupanja ter državopolitičnega sodelovanja med večinskimi in manjšinskimi narodi v interesu svetovnega miru.

Če pogleda kongres na več ko osemletno delovanje Zveze narodov, mora ugotoviti, da je zveza vršila svojo dolžnost pomanjkljivo. Nekatere izjave vodilnih državnikov, izrečene v okrilju samega Sve-ta zveze narodov, si moremo tolmačiti le tako, da ti državniki napačno presojujejo težino sedanje narodne napetosti v Evropi.

Mesto načelnika manjšinskega odseka v tajništvu Zveze narodov se je zasedlo brez vsakega jamstva za njegovo nepristransko poslovanje.

Iz teh razlogov izjavlja 4. kongres evropskih narodnih manjšin, da je zaupanje manjšin, ki obsegajo 40 milijonov duš, in pa onih še mnogoštevilnejših krogov, ki se z nami strinjajo, v Zvezo narodov kot za-

ščitnico manjšinskih pravic, težko omajano.

Pričakujemo, da bo Zveza v bodoče vršila svojo dolžnost.

Manjšinoslovje.

Ženevsko zborovanje se je spomnilo tudi ostalih mednarodnih organizacij, ki se bavijo z manjšinskim vprašanjem, in se jim je javno zahvalilo za podporo, ki jo izkazujejo manjšinskemu gibanju v Evropi. V poštev prihaja predvsem Unija društev za Zvezo narodov in pa Interparlamentarna zveza, pri kateri sodelujejo odposlanci vseh parlamentov sveta. Sklenjena in objavljena je bila celo posebna resolucija, katere jedro se glasi »Četrty kongres evropskih narodnih manjšin se zahvaljuje vsem organizacijam in vsem onim osebnostim, ki, spoznavajoč važnost manjšinskega vprašanja, delujejo z idealističnim mišljenjem na njega rešitvi. Vsem tem organizacijam in osebam pošiljamo poziv, naj še nadalje zastavljajo v tej smeri svoje napore in pridobivajo zase vse ljudi, ki so uverjeni o potrebi miru med državami in narodi ter imajo ravno tako kakor mi za vrhovni cilj svojega stremljenja pomirjenje Evrope«.

Poslednja točka manjšinskega kongresa je bila vseskozi praktične narave. Mnogo govore in pišejo o narodnih manjšinah, a malo ljudi je, ki bi vedeli natančno, koliko manjšin živi v Evropi, kakšno je število njih prebivalstva, v katerih krajih žive itd. Politik, ki se hoče poučiti o razmerah in življenju narodnih manjšin Evrope, ne more danes nikjer kupiti zanesljive in izčrpne knjige. Manjšinsko vprašanje je eno najtežjih radi tega, ker so razmere v državah silno različne. Ni vseeno, če je manjšina raztresena med drugorodnim ljudstvom ali pa če živi strnjeno na zaokroženem narodnem ozemlju; važno je nadalje tudi številčno razmerje manjšine do večine, kar se kaže n. pr. jasno pri čeških Nemcih. Z druge strani pa tudi število ni vse. Važen je gospodarski položaj, važna narodna samozavest in višina ljudske omike, važen značaj naroda. Majhen, a samozavesten in krepak narodič igra lahko mnogo večjo vlogo kakor večmiljonska, politično in kulturno neprobujena manjšina. Vse te okolnosti je treba vestno in znanstveno proučevati, ako hočemo razumeti manjšinsko vprašanje v Evropi. Zato je letošnji ženevski kongres sprejel resolucijo, kjer zahteva, naj se ustanovi poseben Evropski centralni zavod za znanstvo o manjšinah. Novo vedo bi lahko imenovali manjšinoslovje. Radi nujne potrebe je bilo nadalje sklenjeno, da se izda čim prej ročna knjiga s statističnimi podatki o vseh manjšinah v Evropi.

Ob desetletnici.

(Piše Jože.)

Ko je drugi dan zlato solnce pokazalo svoje prve žarke, nas je našlo v jarkih, ki smo jih skopali tekom nočnih ur. Levo od mene je vrtal v zemljo Milan iz Čuprije, desno pa Bogdan iz Aleksinca.

S prvimi solčnimi žarki se je oglasil tudi prvi top. Pripeljali so ga naj brž isto noč, kajti prva kroglja je bila prekratka. Malo pred nami se je vpičila v zemljo, potem pa dvignila goro dima in daleč na okoli razbrskala zemljo in kamenje. Za par minut se oglasi isti top, kroglja pa je prav zadela, kajti porušila je kos zidu v bolgarskem rovu.

Točno ob šestih pa začne. Tisoči topov začno svojo pesem, nosečo smrt in razrušenje v bolgarske okope. Vsi okopi so bili v dimu; nič drugega nisem videl kot le dim. Vsako toliko sem slišal, kako se zid podira, kako skale pokajo.

Dve novi organizaciji.

K sklepu bi še omenil nekaj, kar ni v neposredni zvezi s kongresom samim, a je vendarle važno za gibanje evropskih narodnih manjšin. V Ženevi se je ustanovila Zveza manjšinskih juristov in pa Mednarodna zveza evropskih manjšinskih novinarjev. O zvezi časnikarjev spregovorim lahko nekaj več, ker sem bil izvoljen za predsednika te organizacije. Mednarodna zveza evropskih manjšinskih časnikarjev je od kongresa neodvisna organizacija, ki naj varuje strokovne in duševne interese novinarjev ter širi spoznavanje manjšinskega vprašanja med zastopniki tiska. Med drugimi si je postavila zveza za cilj, da dobe manjšinski časnikarji z medsebojnimi obiski priliko, proučevati razmere v posameznih deželah Evrope, kjer žive manjšine. To se dá doseči samo z vzajemnimi naporji in medsebojno pomočjo manjšin in zato je bila potrebna mednarodna organizacija. Poleg predsednika so bili izvoljeni trije tajniki: en Nемеc baron Uexküll, glavni urednik mesečnika »Staat und Nation« iz Dunaja, Čeh Franc Strnad, urednik »Delnicke Listy«, ki stanuje tudi na Dunaju in Mažar iz Romunije dr. Štefan Sulyok, časnikar iz Klausenburga. Izvoljeni so bili trije tajniki radi tega, ker pričakujemo, da se zgledi v organizacijo par sto časnikov in časopisov, kar ni čudno, ako pomislimo, da živi v Evropi 37 do 40 milijonov narodnih manjšin.

Odmev kongresa.

Zborovanje v Ženevi je vzbudilo letos nenavadno pozornost v političnem svetu. Istočasno je imela namreč Zveza narodov občni zbor, katerega so se vdeležili ministri in politiki držav iz vseh delov sveta. Par dni po zaključku našega zborovanja se je oglašil k besedi v prilogi manjšinam kot prvi van Blokland, zunanji minister Holandije. Kakor je »Straža« že poročala, je govoril na to o manjšinah nemški državni kancler Hermann Müller, nadalje prvi delegat in zunanji minister Švice gospod Motta, avstrijski državni kancler monsignor Seipel, poljski zunanji minister Zalesski in vrsto govornikov je zaključil prvi delegat in zunanji minister Francije Briand.

Razume se, da je bilo tudi zanimanje tiska za manjšinsko vprašanje temu primerno. Že na našem kongresu je bilo mnogo novinarjev iz najrazličnejših dežel: od zastopnika mogočnega dopisnega urada Agenzia Stefani do skromnega časnikarja Bolgarov iz Dobrudže. Domače švicarsko časopisje je pa posevečalo manjšinam naravnost izredno pažnjo. »Journal de Genève«, »La Suisse«, »Neue Züricher Zeitung«, »Der Bund« so priobčevali o kongresu in o manjšinah ob-

širna poročila in ponovno tudi uvodne članke. Da je celokupni nemški tisk iz Avstrije mnogo in dobrohotno pisal o manjšinah, je razumljivo, ker imajo Nemci malo manj ko 10 milijonov manjšin raztresenih po svetu.

Ako naj povem ob zaključku svoje mnenje o ženevskem kongresu, bi opomnil, da si ne smemo delati v tej stvari nikakih iluzij. Manjšinska zborovanja delujejo in se polagoma uveljavljajo, a resničnost, sredi katere živimo, je druga. Ona je edina, ki odloča in reže manjšinam kruh pravice. Kljub temu smo pa z letošnjim kongresom lahko prav zadovoljni in se ga smemo iskreno veseliti.

Okno v svet.

Kongres radikalne stranke.

Izvrševalni odbor radikalne stranke je sklical za 24. septembra v Belgrad kongres radikalov.

Müller odšel.

Nemški državni kancler Müller je že zapustil Ženevo in se odpeljal domov. Med potjo je obiskal zunanjšega ministra Stresemanna, ki je v kopališču v Baden-Badenu. Nemško delegacijo v Ženevi vodi sedaj državni tajnik Sehbert.

Zasedanje skupščine.

Jugoslovanska narodna skupščina se bo otvorila 10. oktobra.

DNEVNE VESTI.

Številne družine v Gorici.

V Gorici so našli: družin s 7. otroci je 64, z osmimi otroci 75, z devetimi otroci 62, z desetimi otroci 32, z enajstimi otroci 28, z dvajsetimi otroci 27, s trinajstimi otroci 13, s štirinajstimi otroci 7, s petnajstimi otroci 3. Ena družina ima 17 živih otrok. Za 36.000 prebivalcev, kolikor jih šteje sedanja Goriška občina, so to nizke številke.

Rojstni dan prestolonaslednika.

Prestolonaslednik princ Humbert Savojski je dne 15. septembra dovršil 24. leto. Pri tej priliki je prejel mnogo čestitk iz vseh delov države.

Kraška birma.

O priliki birmovanja po kopenski dekaniji je bilo veliko veselja. Otroci so pozobali vse kolače, kar jih je bilo. Na Velikem Dolu je tudi vina zmanjkalo.

Delovni program vlade.

Ministrski predsednik Mussolini je na prvi seji Velikega fašistovskega sveta kratko očrtal delovni program vlade v bodočih mesecih. Zgradilo se bo nekaj tisoč kilometrov novih cest. Odkritih bo več spomenikov. 28. oktobra bodo v Rimu slovesno sezgane zadolžnice

splazil v svoj jarek, ga še malo izdolbel, pokadil cigareto in zaspal.

V trdni noči so nam kuharji prinesli hrane, dober krompirjev golaš. Vsak vojak je dobil še po tri amerikanske mesne konzerve, 12 koščkov francoskega prepečenca in pol litra vina. Zadnjič smo dobili solunske dnevnik in čitali v njih o napadih s tanki na zapadnem bojišču, kjer so Francozi ujeli tisoče Nemcev.

Minila je tudi ta noč. Zopet se je pokazalo solnce, a slabo smo ga videli. Topovi tudi ponoči niso mirovali; vedno so streljali. Vse je bilo v megli in dimu.

Ob pol šestih dobimo povelje, naj se pripravimo, ker bo ob šestih napad. Čakali smo ga nestrpnost. Topovi so nekoliko podaljšali streljanje; obstreljevali so zaledje.

Šesta ura je; pripravljeni smo, a povelja, da se dvignemo, ni. Kaj je? Kmalu zvemo, da je šla patrola črncev naprej in da je bila obstreljevana od bolgarske strojne

Španski prostozidarji

doživljajo hude dneve. Vlada je ukazala policiji naj preišče njihove društvene prostore. Policija je zaprla velikega mojstra Daniela Anguiano in vse osebe, ki jih je našla v prostorih lože. Prostozidarji so imeli velik delež pri zadnji zaroti in zato jim vlada stopa na prste.

Bolgarija dobi posojilo.

Svet Zveze narodov je sklenil dati Bolgariji posojilo 5 milijonov angleških funtov. Ta denar bo bolgarska vlada porabila za podporo beguncem.

Obstrukcija v praškem parlamentu.

Čehoslovaška poslanska zbornica že več mesecev pretresava zakonski načrt za socialno zavarovanje. Končno sta se večina in opozicija zedinili v vseh važnejših točkah. Kljub temu so socialisti načrtu hudo nasprotni, ker omejuje nekatere njihove predprave pri bolniških blagajnah. Komunisti pa načrta sploh niso nikdar odobrili. Ko so se v torek 18. septembra v socialno-političnem odseku obravnavali zakonski predlogi, so komunisti začeli z obstrukcijo. Seja je trajala 30 ur nepretrgoma. Nazadnje pa se je večini le posrečilo, da je med velikim ropotom izglasovala in odobrila načrt. Ko pride zakonski predlog pred zbornico, se utegne obstrukcija ponoviti.

liktorskega posojila, ki so jih posamezniki darovali državi. 3. novembra bo v Rimu veliko zborovanje kmetovalcev. 6. novembra bo senat začel zasedanje. Kmalu za njim se bo sestala poslanska zbornica. V januarju 1929 bo načelnik vlade predložil kralju seznam novih senatorjev. Z januarjem se bodo začela prva dela za izvolitev nove zbornice. Sindikati bodo označili svoje kandidate. V februarju bo Veliki svet kandidate izbral. 24. marca bo končno glasovanje. Nova zbornica se bo otvorila 21. aprila. Pa tudi za jesen l. 1929. in za l. 1930. je načelnik vlade že določil delo, ki ga bo treba izvršiti.

Tolminska gimnazija.

Na kr. gimnaziji v Tolminu se vrši vpisovanje učencev do 30. t. m. Na novo vstopivši dijaki morajo vložiti prošnjo na kolekovanem papirju, lanski gojenci pa na kolekovanem prostem papirju.

Mariano vnovič operiran.

Mariano, ki je na severu izgubil nogo, leži v Stockholmu v bolnišnici. Te dni se je toliko popravil, da se je lahko peljal na izprehod. V kratkem ga bodo morali vnovič operirati, da se mu kri ne zastupi.

puške z nekega hribčka. Topovi podvoje svoje streljanje; vsi težji topovi so bili usmerjeni na dotični hribček in v pol ure je moral biti tam samo še kup razvalin. Umreti je moralo tam vse živo — in tudi korenine rastlin.

Ob šestih in pol se dvignemo in gremo naprej. Pred nami slišimo strele pušk, tu pa tam katerega iz revolverja. Napravimo par sto korakov in po poti se prikažejo že prve gruče bolgarskih ujetnikov, katere ženejo črnici v zaledje. Ne vem, kdo je bil bolj črn, ali bolgarski ujetniki ali črnici. Ujetniki so bili vsi prepadeni, raztrgani in lačni, črnici pa so se rezali in med kravordečimi ustnicami kazali svoje bele zobe.

Kmalu srečamo dva nemška častnika. Dva črnca sta ju spremljala. Ustavim jih in častnika mi povešta, da sta bila dodeljena strojnimi puškami, drugih nemških čet pa da je malo pred nami.

(Dalje.)

»Città di Milano« odplula.

Italijanska ladja »Città di Milano« je odplula s Spitzbergov na Nemško. V kratkem ji bodo sledile tudi druge ladje, ki so še na severu, kajti bliža se dolga tečajna noč.

Velikansko škodo

je napravil po deželi vihar, ki je razsajal po noči od nedelje na ponedeljek in v ponedeljek zjutraj. Od več strani, posebno iz Vipavske doline, nam poročajo, da je škoda na grozdju ogromna. Celi kupi grozdja in jagod so ležali pod trtami. Velika škoda je tudi na sadnem drevju, posebno na zimskih hruškah in jabolkah.

Važno za peke.

Kr. prefektura javlja, da se morajo peki ravnati po kr. odloku z dne 29. julija 1928, ki ureja peko kruha. Do 18. oktobra t. l. morajo lastniki krušnih peči predložiti prefekturi prošnjo za licenco za peko. V prošnji je treba opisati prostore in peči in povedati, koliko kruha se v njih lahko speče. Resničnost teh podatkov mora potrditi občinsko oblastvo. Priložiti je treba potrdilo registrskega urada, da je predpisana taksa plačana, in potrdilo zdravstvenega urada, da je peč zdravstveno neoporečna.

Slovenske pesmi v angleščini.

Slovenski pesnik Ivan Zorman, ki živi v Ameriki, je zbral in predstavil v angleščini 34 slovenskih pesmi. Ta zbirka je pred kratkim izšla v Ameriki (Cleveland, Ohio, 1928). Zorman je 1922. izdal zbirko svojih lastnih pesmi. Tisti zbirki je že dodal par slovenskih pesmi v angleščini, med njimi tudi Župančičevo »Dumo«.

Koliko je milice?

Na seji Velikega fašistovskega sveta, ki se je vršila v torek 18. septembra, je načelnik generalnega štaba narodne milice general Bazan podal poročilo o stanju milice. 1. avgusta 1928 je milica štela 9897 častnikov in 289.090 črnih srajc. Potem je še 1951 častnikov pri mladinskih oddelkih in 11.280 častnikov v rezervi. Vseh častnikov skupaj je torej 24.326. Milica ima, kar zadeva orožje, 11 oklopnih avtomobilov, 10 gorskih topov, 744 strojnih pušk, 252.902 pušk in 16 tisoč 313 revolverjev.

Koliko izda Evropa za vojaštvo?

Zveza narodov je objavila podatke o vojaških stroških posameznih držav v Evropi. Stroški so radi enotnosti računani v zlatih frankih. Na prvem mestu je Anglija, ki poroča za vojsko letno 3 milijarde in 97 milijonov zlatih frankov. Sledi ji Francija z eno milijardo in 295 milijoni. Na tretjem mestu je Italija z eno milijardo in 28 milijoni. Potem pride Nemčija z 860 milijoni. Tudi države male antante so dobro zastopane. Čehoslovaška izda za vojsko 300 milijonov zlatih frankov, Jugoslavija pa 222 milijonov. Poljska ima 418 milijonov stroškov za armado.

Vihar v Ameriki.

V Ameriki še vedno divja vihar (tornado). Pomika se zelo hitro proti vzhodu. V Portorico je porušil mnogo hiš, med njimi tudi lepo novo vseučilišče. V Floridi je poškodoval več kot 60 odstotkov vseh hiš. Tudi republiki San Domingo ni prizanesel. Gmotna škoda je povsod velikanska. Število mrtvih in ranjenih pa še ni ugotovljeno. — Vihar je besnel tudi na francoskih Antillah. Tam pa je nad 500 mrtvih. Natančna poročila manjkajo, ker so brzojavne in telefonske zveze

Kongres ruskih učenjakov.

V nedeljo 16. septembra se je v Belgradu otvoril kongres ruskih učenjakov. Udeležili so se ga ruski učenjaki-begunci iz vseh držav Evrope, kjer žive ruski begunci.

600.000 bolnih.

Uradno poročilo iz Grčije pravi, da je za mrzlico zbolelo 600.000 oseb.

Nov nemški zrakoplov.

V Nemčiji so zgradili nov zrakoplov tipa Zeppelin. Načrte je izdelal znani dr. Eckener. Zrakoplov ima številko »Z 127«. V torek 18. septembra se je začela poskusna vožnja, ki je izvrstno uspela. Dr.

Eckener pojde z novim zrakoplovom okoli sveta.

Ladja gori.

Angleška petrolejska ladja »Shrevepost« ki je vozila par tisoč ton petroleja, se je med vožnjo vnela. Požara nikakor niso mogli pogasiti. Mornarji so zato ladjo zapustili. Požar je izbruhnil zvečer in goreča ladja je vso noč pošastno razsvetljevala ocean.

GOSPODARSTVO.

Nauki suše.

»Straža« je že pisala, da nam more dati letošnja suša precej naukov, posebno da ne smejo Kraševci, Briči in Vipavci posejati svojih njiv samo z koruzo, temveč da morajo v večji meri sejati pšenico, kateri lahko sledi še činkvantin. Kmalu bo nastopil za pšenico čas setve. Vsaj do konca oktobra naj bo pšenica posejana.

Kdor pa je letos tožil čez sušo, si bi moral tudi izprašati vest, ali je izpolnil svoje dolžnosti, da bi suša čim manj škodila.

Ali so bile njive že v jeseni preorane? V jeseni preorana njiva nabere tekot zime in prve pomladi toliko vlage, da se ni treba bati suše. V jeseni moramo preorati njive predvsem za krompir in za koruzo.

Kedaj smo njivi podkopali hlevski gnoj? Če hočemo, da nam bo hlevski gnoj koristil, mora priti v zemljo že v jeseni, ker le tako bo do pomladi dovolj razpadel in nudil takoj hrane mladim koreninam rastočih rastlin. Spomladi podkopan gnoj je v letih suše strup za rastline. Če ga pa podkopljemo v jeseni bo koristil tudi s tem, da b večal sprejemljivost zemlje za vlogo in zemlja bo vlogo tudi boljše tudi bolje držala; zemlja bo svežjša. Pri nas pa je navadno dovolj in tudi preveč vlage le v zimskem času.

Zato moramo njive preorati v jeseni in istočasno podorjemo tudi gnoj.

Tretji nauk iz suše mora biti okopavanje in rahljanje zemlje. Kdor je imel okopane trte, se je grozdje lepo zdebelilo, kljub temu, da dosedaj ni bilo še dovolj dežja. Kdor ni okopal trt, ima brinasto grozdje, ki ne bo dalo dobre kapljice.

Kar je rečeno glede trt, velja tudi za sadno drevje, za zelenjavo in sploh vse pridelke.

Suša nas je naučila, da moramo zemljo dobro in pravočasno obdelati.

Nabava pšeničnega semena.

Se res dobi po deželi tu pa tam pri kakem kmetovalcu zelo dobra vrsta domače pšenice, a v splošnem se mora obrniti naš žitorejček izbranim vrstam pšenice. Izbrani vrst pšenice je na stotine, a za naše kraje sta važni predvsem dve vrsti, in sicer Ardito in Gentile rosso št. 48. Ardito je zelo zgođen, našim ljudem že precej znan. Tudi Gentile rosso št. 48 je deloma že znan v naši deželi, a ne dovolj. Kdor ga je sejal, je bil z njim zadovoljen. V celji Italiji je ta vrsta danes najbolj priljubljena in to povsod od južne Kalabrije pa do sosedne Furlanije. Priporočamo predvsem to vrsto.

Pomanjkanje krme.

Tudi o tem je »Straža« že pisala. Ali ste posejali deteljo inkarnatko? Ali ste si pripravili kaj frodlja? Kako skrbite za žitno in koruzno slamo?

Če bo Bog dal sedaj še nekoliko solnca, bo marsikje še nekoliko jesenske paše. Glejte, da jo boste dobro izrabili. Tudi drugače pazite na vsako pest krme; marsikje se da še kaj ubrati.

Pa pravijo nekateri, da bo spomladi seno gotovo po 18 lir kot je bilo letos. Kdor tako pravi in misli, se letos moti ker pomanjkanje kr-

me ni samo pri nas, temveč o tem tožijo, po celi Italiji, Franciji, Avstriji, Jugoslaviji, Ogrski, Čehoslovaški, Nemčiji, Poljski in tudi v Rusiji. V nekaterih državah sanjajo o tem, da bi pokupili vso slabejšo pšenico, ki je letos na svetu plošno bogata obrodila in jo pokrili živini. Neka nemška komisija se je v tem oziru že podala v Ameriko, kjer so posebno velikanske zaloge pšenice.

Zvišana carina na pšenico.

Z dekretom z dne 13. septembra 1928. je bila zvišana carina na pšenico od 7.50 na 11 lir v zlatu. Sorazmerno temu je bila zvišana carina na pšenično moko in otrobi na 16.75 in 22.75 lir v zlatu.

Carina na žito je bila obnovljena 4. julija 1925., in sicer v znesku 7.50 lir v zlatu. Ker je znašal tedaj tečaj zlat lire 5.28 navadnih lir za zlato liro, je celotna carina znašala 39.60 lir za q. Pri današnjem tečaju 3.66 navadnih lir za zlato znaša danes carina tudi 39.60 lir. Zravnanje oziroma zvišanje carine na pšenico ima namen ščititi domačega žitorejca pred inozemsko konkurenco. Jugoslovanska neocarinjena pšenica se trenutno prodaja po 92—94 lir za q franko Postojna.

Kalifornijska družba za kontrolo živine je ugotovila, da so dale meseca novembra 1927. tri krave holštanske pasme več kot po 45 kg masla. Ena je dala 55 kg, druga 50.3 kg in tretja 47.5 kg masla. V istem mesecu je dala 2834 krav občine Los Angeles v srednjem 18 kg masla.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje št. 1: Ali uspeva tomaževa žlindra več časa v suhih letih kot v mokrih?

Odgovor: Tomaževa žlindra je zelo težko raztopljivo umetno gnojilo in zato se opaža nje vpliv v navadnih letih vsaj skozi 3 leta.

Če pa je sušno leto, manjka v zemlji potrebna vlaga, ki je potrebna za raztopitev, vsled česar se ne more tvoriti raztopina, katero bi korenine vsrkale. Žlindra ostane

neraztopljen in zato ostane v rezervi za drugo leto. Umljivo je torej, da se bo vpliv tomaževe žlindre opazal več časa, če so sušna leta, kot pa če so mokra.

Vprašanje št. 2: Čital sem o gnojenju z elektriko. Kako se gnoji in ali se izplača?

Odgovor: Človek si skuša olajšati življenje na vse mogoče načine. Išče vse mogoče pripomočke za zvišanje pridelkov in dela poskuse tudi z elektriko. V tem oziru preizkušajo danes elektriko v trojni smeri. Prvič poskušajo izrabiti predvsem svetlobo električne luči, ki naj nadomesti solnčno, da bo rastla rastlina tudi ponoči in ne samo podnevi, ko je solnčna svetloba. Drugič preizkušajo uporabiti elektriko v kmetijstvu kot grelno silo. Ravno v zadnjih dneh so prinesli listi poročilo, da bodo na Norveškem z elektriko grelili velike umetne vrte, iz katerih bodo dobivali obilo zelenjave. Tretjič delajo preizkušnje uporabiti elektriko kot dražilo za bujnejšo rast rastlin. Ni so pa še našli primerne načina.

Iz dosedanjih poizkusov z elektriko se jasno vidi, da bo elektrika kmetijstvu koristila, če bo električna sila zelo, zelo poceni. To se bo zgodilo, ko bodo vprežene vse vodne sile, ko bo ulovljena morska sila izvirajoča iz plime in oseke, ko bo veter vprežen v korist človeka in ko bo tudi sila strele in bliska važen vir elektrike. Vsega tega pa mi najbrže ne bomo dočakali.

Opomba: Vsak naročnik lahko vpošlje vprašanje, na katero bo dobil odgovor če le mogoče že v sledeči petkovi številki. Za pismene odgovore je potrebno priložiti znamko za 1 liro.

Goriški trg kmečkih pridelkov v zadnjem tednu.

Hrški je dnevno največ do 200 kg po ceni 1.30 do 1.60 L. za kg.

Jabolka pripelje vsaki drugi dan en kamijon iz Gor. Dnevno jih je na trgu do 10 q po ceni —.80 do 1.30 L. za kg.

Breskev bo komaj kakih 100 kg dnevno; cena 1.50 do 2.50 L. za kg.

Smokev je do 200 kg dnevno po —.60 do —.80 L. za kg.

Češpelj pride do 200 kg. Cena je 1.— do 1.30 L. za kg.

Grozdja je dnevno do 10 q, večinoma rebula (grganja) po 1.40 do 1.80 L. za kg.

Zelenjava: Koče so po 2.— do 2.20 L., kumarice po —.60 do —.80, špinača po 1.— do 1.10, salate in fižola je malo.

Krompir domači je postal drag, po —.60 do —.70 L. za kg. Čuje se, da ga bo prišlo v prihodnjih dneh mnogo iz Avstrije.

Kaj je novega na deželi?

Log pri Vipavi.

Bilo je prelepo. Odkar Log stoji, še ni videla Mati božja toliko mož in fantov zbranih v svojem svetišču, kakor ob shodu dne 15. in 16. septembra t. l. Bilo jih je blizu 4000, ki so v teh dneh milosti napolnili Marijino cerkev, se odpočili od posvetnega truda in se okrepili ob studencih milosti za trude in boje krščanskega življenja. Že v soboto zvečer je bila polna cerkev, mogoče no so donele po svetišču litanije Matere božje, zvesto so poslušali možje in fantje res očetovski govor dekana Novaka o Očetovstvu v nebesih in na zemlji. Nato se je vrstila ura za uro molitve do petih zjutraj v nedeljo. In v nedeljo se lahko reče, da je bila cerkev od petih zjutraj pa do pol dvanajstih kar naprej polna. Kakor vihar žitno polje tako so zvalovile duše mož in fantov apostolsko navdušene besede prof. Terčelja in dr. Brumata; spovednice so bile oblegane kar naprej in ob obhajilni mizi je 1150 mož in fantov ponižno klečalo, da

je prišel v njih srce Prijatelj, Kralj vseh src, Jezus Kristus. Videli smo može, katerim je slovesnost teh ur izvabila solze iz oči. Bilo je videti, da so možje in fantje popolnoma razumeli pomen tega shoda in je radi tega vladal med njimi tak red in mir in dostojnost, da ni bilo prav nobenega incidenta in se pol ure po končanih sv. opravilih v Logu ni več vedelo, da je bilo več tisočev še pred malo časom zbranih v Logu. Čast in zahvala možem in fantom našim za udeležbo in vzorno obnašanje! Pristrčna zahvala vsem čč. gg. spovednikom (bilo jih je dvanajst), govornikom in vsem, ki so kakorkoli pripomogli, da se je ta shod tako lepo izvršil!

Dr. Brumata je v svojem govoru prosil, da bi tisti izmed navzočih, ki bo prvi stopil pred večnega Sodnika, prosil tudi za vse, ki so se udeležili tega shoda, da bi tudi vsi prišli nekda v nebesa. Ni mislil govornik, da se bo njegova prošnja tako hitro uresničila. Okrog pol ene se je vračal iz shoda posestnik

Koledarček.

24. sept. ponedeljek, Marija.
25. sept. torek, Kleofa, sp.
26. sept. sreda, Ciprijan, m.
27. sept. četrtek, Kozma in Damijan, m.
28. sept. petek, Venčeslav, kr.
29. sept. sobota, Mihael, nadang.
30. sept. nedelja, Terezija.

Čuk iz hrenovške fare. Blizu Šentvida mu prihiti nasproti avto. Čuk je vozil kolo. Burja, ki je bila v nedeljo opoldne posebno huda, je Čuka zagnala pred avto in nesreča se je zgodila. Moža so pripeljali z istim avtom v hotel »Adria« v Vipavi, kjer je ob 3. uri popoldne izdihnil. Nesreča je strašna. Ker za pušča ranjki doma vdovo s 4 majhnimi otroci. Tolažba pa je v tem, da je ranjki še od 1.—2. po noči molil v Logu uro molitve, da je bil v Logu pri spovedi in sv. obhajilu in še nazadnje dobil zakrament sv. poslednjega olja. Bil je voditelj apostolstva mož hrenovške fare in je vsako prvo nedeljo v mesecu prejemal sv. zakramente. Da je bil dobrega srca priča dejstvo, da so dobili v žepih ranjkega polno piškotov, ki jih je nesel domov družini. Tako upamo, da je bil on tisti, ki je prvi izmed navzočih pri shodu, šel v nebesa k Očetu, ki bo skrbel za vdovo in sirote!

Povemo še, da bosta drugi teden v Logu dve sv. maši, ena za vse udeležence shoda, ena pa za ranjkega Čuka. Naj v miru počiva, mi pa, možje in fantje, posnemajmo njegovo apostolsko krščansko življenje. Romar.

Komen.

V četrtek dne 6. t. m. zvečer smo slovesno sprejeli prevzvišnega kneza in nadškofa goriškega. Pri vходу v vas na Brdu je bil postavljen slavolok; tam je nadškofa sprejela duhovščina, uradništvo s komisarjem na čelu, Marijina družba, šolska mladina in velika množica domačinov. Nadškofa sta nagovorila g. dekan ter obč. komisar, ena deklica pa mu je poklonila šop rož. V petek je vladika obiskal podružnici na Volčjem gradu in pri Devici Mariji v Oberšljanu. V soboto je nadškof birmal 200 birmancev in je imel lep govor o življenju mladine. Popoldne je obiskal cerkev sv. Egidija v Svetem. V nedeljo je vladika zapustil naš trg in odšel na Gorjansko.

Jagršče — Krnice.

Več kot pol leta je preteklo, odkar smo čitali zadnji dopis iz naših hribov v »Goriški Straži«. Človeku se zdi, da živimo v kraju pozabljenja in večnega molka. Pravega razpoloženja manjka. Res je. Glavni naš steber kmetijstvo se nagiblje in gospodarstvo gre rakovo pot. Trebalo bi marsikaj. Čas gre na prej in prinaša nove razmere in potrebe, ki jim moramo slediti, če hočemo živeti. Sadjereja itd. Zeleti bi bilo več zanimanja. Kaj delajo drugod? To se najlaže in najceneje izve iz gospodarskih knjig in časopisov. — Tudi pri nas mislijo nekateri na izselitev. Slaba letina in malo zaslužka.

Otlica.

Po dotgi in mučni bolezni je umrla Frančiška Vidmar. Zapustila je tri otroke. Pokopali smo jo 11. septembra. Pogreba se je udeležilo mnogo ljudi. Naj počiva v miru. Sorodnikom iskreno sožalje.

Tevče pri Ajdovščini.

Naša vas je živela pred vojno mirno življenje in vaščani so ostajali večinoma doma. Nismo imeli niti nobene gostilne v vasi. Po vojni pa sta nastali kar dve gostilni ali pivnici, na vsakem koncu vasi ena. Od takrat pa se je pri nas veliko izpremenilo. Pričelo se je popivanje, pretepanje, igranje na karate, ponočevanje in kar je s tem v

zvezi ter splošno zapravljanje. Edino tiste hiše, ki niso obiskovale gostiln, se drže še precej trdno, drugo pa je vse globoko zadolženo in sedaj se skoraj vse, kar je moškega spola, odpravlja v Argentinijo. Mislimo, da ni vzrok izseljevanja samo slaba letina, veliko več izpremenjeno življenje v povojnem času. Izpreglejmo v pravem času, da ne bo prepozno!

Z Dolenjega Krasa.

Dne 9. t. m. in 25. t. m. se izseli s Spodnjega Krasa okoli 60 fantov in deklet v Argentino. Nekateri grejo res iz potrebe, samostojni gospodarji pa, ki zapuščajo doma družino in otročiče, so prezgodaj obupali.

Ustje.

Po vojski je bila naša cerkev kupila majhne orgle od znane goriške tvrdke. Pa bile so slabo narejene in še prej ko v enem letu so bile skoraj nerabne. Prosili smo tvrdko, da bi orgle popravila, a na dva kratno pismo ni bilo nobenega odgovora. Popravljala sta dva druga moža, a poprava ni imela uspeha. Letos smo se bili obrnili na orglarškega mojstra g. Fr. Prencisa iz Solkana, ki je orgle temeljito popravil. Pozna se mu, da je strokovnjak, izurjen v izdelovanju in popraviljanju orgel in ne predrag v cenah. Imenovano tvrdko v Solkanu vsem toпло priporočamo.

Idrijske novice.

Smrtna kosa.

Umrl je rudar Matevž Jurjavčič v 55. letu starosti. Naj počiva v miru!

Cena mesa.

Pravijo, da pada cena živine. Meso pa plačujemo vedno po starim. Ali ne bi bilo dobro, da bi tudi mesarji malo odjenjali? Brezposelnost.

V »Goriški Straži« smo brali, da je vlada dovolila več milijonov za javna dela na Goriškem. Upamo, da se bo s tem brezposelnost zmanjšala. Dosedaj so v naši okolici precej delali, toda mi smo le malo zaslužili. Upamo, da bo v bodoče bolje.

II. cerkveni koncert

se vrši v cerkvi sv. Barbare v Idriji dne 23. septembra 1928 ob 5. pop.

Spored:

I. — 1. M. Brosig: Preludij op. 8b št. 11 (orgle); 2. Gounod: O salutaris (tenor solo); 3. Vodopivec: Kristus Kralj (mešani zbor); 4. Železnik: V bolesti tihi (mešani zbor); 5. Vodopivec: Srce dviga se... (tenor in bariton solo); 6. Jobst: Odprite se... (mešani zbor); 7. Arhangelskij: Gospod, usliši (mešani zbor).

II. — 8. Lebig: Preludij št. 6 (orgle); 9. Sattner: Brezmadežna (mešani zbor); 10. Klemenčič: V tihem senčnem logu (alt solo in zbor); 11. Železnik: O Brezmadežna (mešani zbor); 12. Vodopivec: Krasna vseh devic... (tenor solo); 13. Kimovec: Večerni zvon (mešani zbor).

III. — 14. M. Brosig: Fantazija op. 55 (orgle); 15. Vodopivec: Pesem naša (sopran, bariton solo in zbor); 16. Mav A.: Ave, o čista Ti (mešani zbor); 17. Mav A.: Rožni yenic (tenor solo in zbor); 18. Prešmr: Poglej na nas z višave (mešani zbor); 19. Wagner: Jubilate (mešani zbor); 20. C. H. Swift: Cerkev na koračnica (orgle).

Listnica uredništva.

Idrija pri Bači: O isti stvari smo v zadnji številki že objavili drug dopis. Bog živi!

Spodnja Kanomlja: Dopisa iz umevnih razlogov ne moremo objaviti. Da ste nam zdravi!

Dobro idoča trafikata v mestu, eventuelno s stanovanjem se takoj odda. Naslov: Via C. Favetti 17.

Vino dobro se dobi še pri Kmetijski zadrugi na Vogerskem.

Med v panjih in trčan. kupuje po najvišjih dnevnih cenah tvrdka Žnidaršič & Co., Villa del Nevoso. Iščejo se posredovalci.

ZDRAVNIK

Dr. Emilio Gresic

oče

se je preselil na Piazza della Vittoria št. 5 nasproti lekarni Cristofoletti.

Sodov vinskih 100

Na novo predelanih
od 50 do 700 litrov
eden 2.300 litrov

Prodaj po ceni na drobno, radi opustitve vinske trgovine

IVAN DOLJAK

Solkan pri Gorici

OKULISTIČNI AMBULATORIJ

Dott. Gilberto Delneri

zdravnik kirurg

sprejema od 11½ do 12½ dop.

in od 3 do 4 pop.

Corso Verdi 28, Gorica.

KURJA OČESA

(KALD)

izginejo brezpo-
gojno z uporabo
mazila

iz založbe lekarne

SPONZA, Trst, Via Tor S. Piero N. 10

Varujte se pred ponaredbami.

V vseh lekarnah po znižani ceni L. 3.

Dott. Gius. Comel

specialist za bolezni v

ušesih, nosu in grlu,

bivši operator na univ. klinikah prof. Neumann-a in Hajek-a na Dunaju in asistent prof. Brunetti v oddelku za nosne in ušesne bolezni v mestni bolnišnici v Benetkah.

Sprejema od 9-11 predp. in od 3-4 pop.

Gorica, Via Garibaldi 11 (prej Teatro)

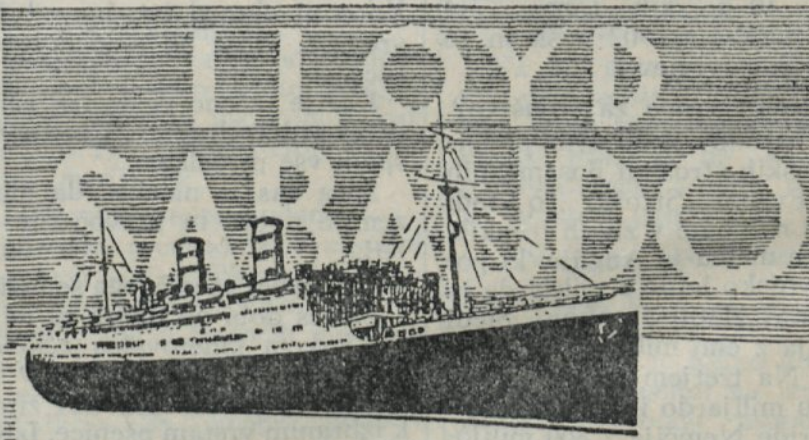
Neprekosljiv
gramofon,
ki je prenosljiv.

The New **DECCA**
WOKULAT
Gorizia - Corso
Tel. 347

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica
CORSO VERDI 32 - - (hiša Centr. Posoj.)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne Hengenhart & Raymann, vesku-
vrstno blago za poročence kakor tudi velika izbira moškega in ženskega sukna.
Blago solidno! Cene zmerno!

Nagla vožnja v Amerike in v Avstralijo
z novimi velikimi brzoparniki.

Prihodnje vožnje iz Genove:

„Conte Grande“ - „Conte Biancamano“

Iz Genove v New Jork v 9. dneh.

„Conte Rosso“ - „Conte Verde“

„Principessa Maria“ - „Principessa Giovanna“

Iz Genove v Buenos Ayres v 13½ dneh.

„Principe di Udine“ - „Maria Cristina“

Iz Genove v Avstralijo v 37. dneh.

Vsi parniki so preskrbljeni z brzoparnom „Marconi“ — električno razsvetljavo — izvrstno kuhinjo in največjim komfortom. Tretji razred ima udobne kabine z 2, 4 in 6 posteljami dostojno opremljenimi, prostorne jedilne dvorane — dvorane za kadičce — dvorane za dame — mostove za sprehajanje — kopelji — kino.

Pojasnila daje zastopnik LLOYD SABAUDO
F. ROSICH, GORICA, Via Contavalle št. 4 Telefon št. 3-74